

MARA-asetuksen soveltaminen ja siinä esille noussutta

Ajankohtaista MARA-asetuksen soveltamisesta ja MASA-valmistelun
etenemisestä

23.9.2020 Koulutustilaisuus, webinaari

Ryhmäpäällikkö, TkT Jani Salminen

Kulutuksen ja tuotannon keskus

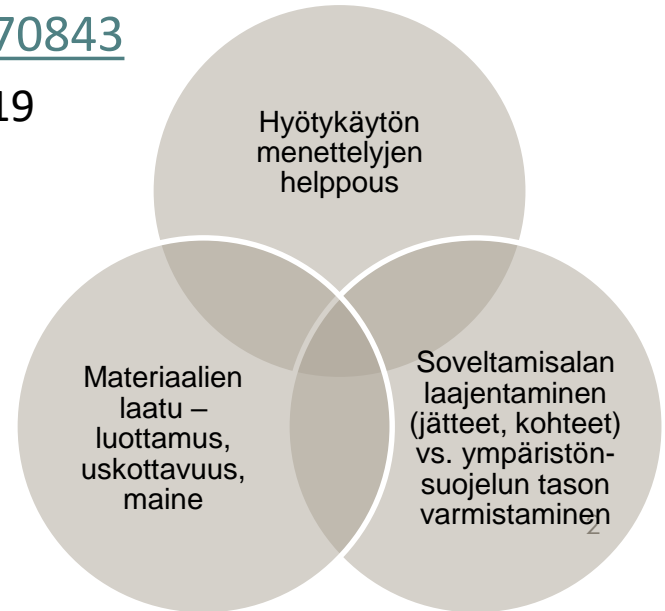
Haitalliset aineet –ryhmä

@JSalminenSYKE

Esityksen sisällöstä

- Jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa – MARA-asetuksen keskeisimmät sisällöt
- MARA eli VNa eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (843/2017), voimaan 1.1.2018
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170843>
- MARA-asetuksen soveltamisohje, heinäkuussa 2019 päivitetty versio
- Vastauksia ennakkoon esitettyihin kysymyksiin

Pääkohdat MARA-asetuksen sisällöstä

- Rekisteröintimenettely eli poikkeama velvollisuudesta hakea ympäristölupaa jätteen hyödyntämiselle maarakentamisessa ja siihen liittyvälle välivarastoinnille (muutoin luvanvaraista)
- Ei sisällä harkintaa (esim. kohteen ympäristöolosuhteet vs. raja-arvot) tai ehtoja; voidaan joko hyväksyä tai hylätä (on/off)
- Määritelty tietyt jätenimikkeet, tietyt soveltamiskohteet ja niihin sovellettavat haitta-aineiden raja-arvot
- Jätteet, joilla on kysyntää ja käyttökohteita (tekninen kelpoisuus) ja joita syntyy merkittäviä määriä
- Raja-arvot määritetty riskiperusteisten viitearvojen pohjalta käyttämällä tavanomaisen jätteen raja-arvoja tietyin poikkeamin ns. perälautana

Maarakentaminen MARA-ilmoituksella

- On olemassa maarakentamiskohde, joka toteutettaisiin joka tapauksessa. Kohteen rakentamiseen halutaan käyttää jätemateriaalia neitseellisten maa- tai kiviaineksen asemesta (kysyntä)
- Tuotantolaitoksella tai purkamisen yhteydessä syntyy jätettä, joka ympäristö- ja teknisen kelpoisuutensa puolesta soveltuu maarakentamiseen (tarjonta)
- Maarakentaja tekee tai valtuuttaa kolmannen osapuolen tekemään rekisteröinti-ilmoituksen ELYlle (MARA-ilmoitus)
- Rekisteröintilomake sisältää kohdat kaikille vaadittaville tiedoille ja lisätiedoille (mm. laadunvarmistusjärjestelmä)
- ELYssä viranhaltija tarkistaa lomakkeen tiedot ja hyväksyy, pyytää täydentämään tai hylkää rekisteröinnin (käsittelyaika lasketaan usein päivissä)
- Kun rekisteröinti viety tietojärjestelmään, tieto rekisteröijälle ja rakentaminen ja siihen liittyvä välivarastointi voivat alkaa

Soveltamisala - maarakennuskohteet

- Suunnitelmallisuus; lakisääteinen suunnitelma, lupa tai ilmoitus taikka kunnan rakennusjärjestys
 - Esim. maa- ja metsätilojen kentät yms. eivät aina vaadi rakennus- tai toimenpidelupaa; voidaan rakentaa kunnan rakennusjärjestyksen nojalla
- Ulosrajaukset
 - 1- ja 2-luokan pohjavesialueet, asumiseen tai lasten leikkipaikaksi tarkoitetut alueet, luonnonsuojelualueet, ravintokasvien viljelyyn tarkoitetut alueet ja sisämaan tulvavaara-alueet
- Maarakentamiskohteet määritelty tyypeittäin
 - Väylä, kenttä, valli, teollisuus- ja varastorakennusten pohjarakenne ja tuhkamursketie
 - Tuhkamursketie (ei peitetä) vain metsäautoteihin
 - Välivarastointi silloin kun se liittyy kiinteästi ko. maarakentamishankkeeseen

MARAn soveltamisala - jätteet

- Vuosina 2006-2017
 - Betonimurske
 - Kivihiilen, turpeen ja puuperäisen aineksen polton lentotuhkat, pohjatuhkat ja leijupetihiekka
- Uudet
 - Tiilimurske
 - Asfalttimurske
 - Käsitelty jätteenpolton kuona
 - Valimohiekat (jätenimikkeet 10 09 08, 10 09 12, 10 10 08, 10 10 12 pl. valimopölyt)
 - Rengasrouhe (ja kokonaiset renkaat valleissa)
 - Lisäksi: Rakenteesta poistettua jätettä voidaan käyttää uudessa kohteessa vanhojen ympäristökelpoisuustietojen pohjalta

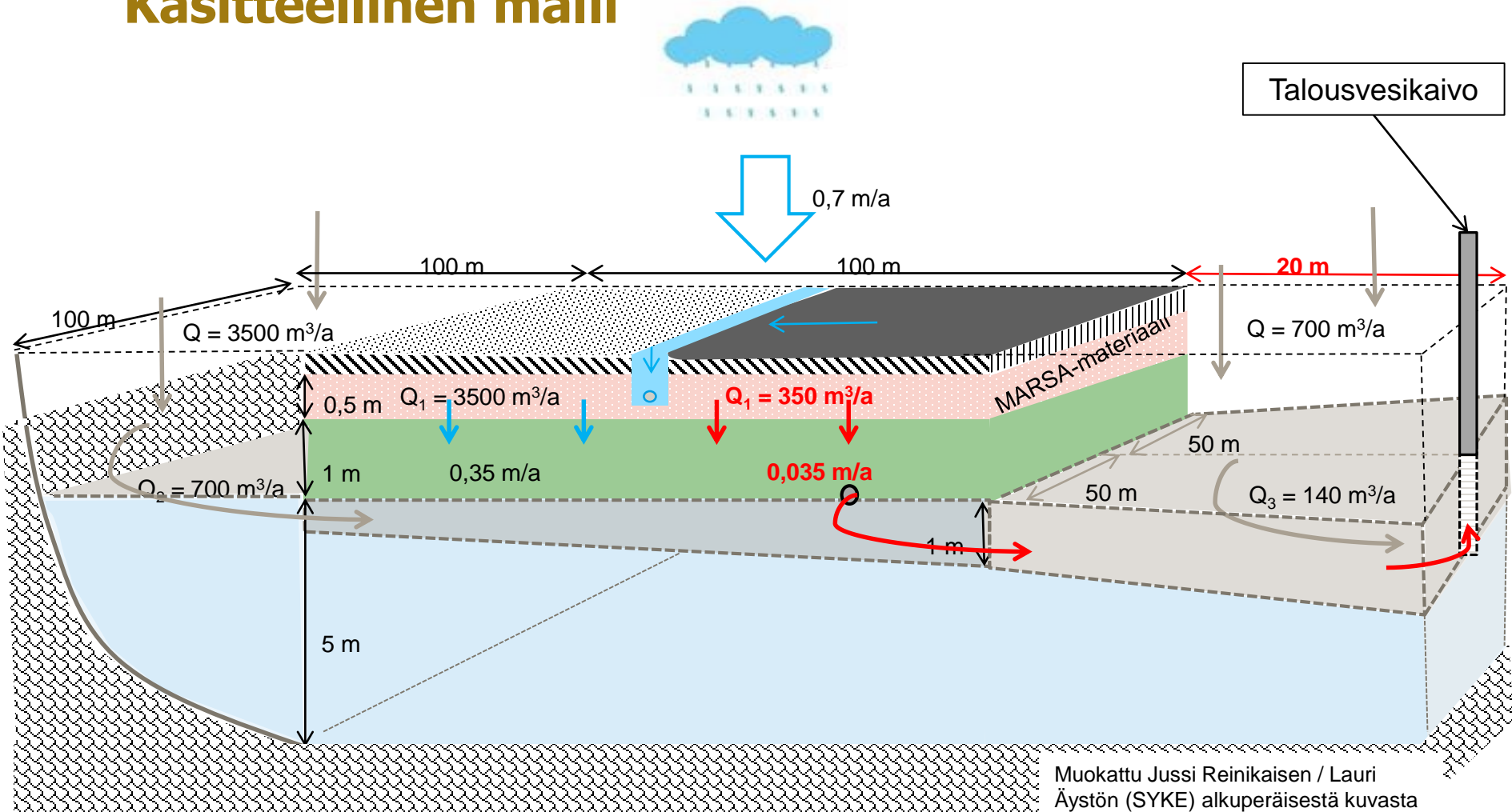
Hyödyntämisen edellytykset

- 1) Rakenteen sisältämän jätteen enimmäiskerrospaksuus ei ylitä liitteessä 2 säädettyä enimmäispaksuutta (kenttä ja väylä: 1,5 m; valli 5,0 m, tuhkamursketie 0,2 m);
 - 2) Jätteen haitallisten aineiden liukoisuus ja pitoisuus eivät ylitä liitteen 2 raja-arvoja ja jäte täyttää liitteen 2 muut vaatimukset;
 - 3) Jätteen laadunhallinta toteutetaan ja haitallisten aineiden liukoisuus ja pitoisuus määritetään liitteen 3 mukaisesti;
 - 4) Jätettä sisältävä rakenne peitetään tai päällystetään lukuun ottamatta tuhkamursketietä taikka väylää tai kenttää, jonka pintakerroksessa käytetään asfalttimurskettä tai -rouhetta;
 - 5) Jätettä sisältävän rakennekerroksen etäisyys pohjaveden enimmäiskorkeudesta on vähintään yksi metri ja maarakentamiskohteen etäisyys vesistöä, talousvesikäyttöön tarkoitettusta kaivosta tai lähteestä vähintään 30 m;
 - 6) Sekoitettaessa liitteessä 1 tarkoitettuja jätteitä keskenään teknisten ominaisuuksien parantamiseksi myös lopullinen seos täyttää liitteessä 2 määritellyt raja-arvot.
- Väliaikaisessa varastoinnissa on noudatettava kohtia 2, 3, 5 ja 6 sekä parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Ympäristökelpoisuusraja-arvojen johtamisen periaatteet

- Jätteiden ympäristökelpoisuus on hyödyntämistä keskeisimmin rajoittava tekijä
- Ei tapauskohtaista harkintaa: ympäristökelpoisuus eli raja-arvot on määriteltävä siten, että niitä voidaan soveltaa ”kaikkialla” ilman, että ympäristönsuojelun taso vaarantuu
- Lähtökohtana pohjaveden suojeleminen (pohjavesialueiden ulkopuolella – yksityinen vedenhankinta kaivoista)
 - Vaihtoehtoinen lähestymistapa olisi maaperän suojeleminen (esim. Hollanti) ja sitä kautta tiukemmat raja-arvot

Käsitteellinen malli

Muokattu Jussi Reinikaisen / Lauri Äystön (SYKE) alkuperäisestä kuvasta

Hiirta-aine	MARA 2009		Rakenne						
Liukoisuus so. liukoinen pitoisuus (mg/kg)	Tuhka, Peitetty	Tuhka, Päälystetty	Väylät ja reitit ¹ jätteen kerrospaksuus ≤ 1,5 m		Kenttä ¹ jätteen kerrospaksuus ≤ 1,5 m		Valli jätteen kerrospaksuus ≤ 5,0 m	Pohjarakenteet jätteen kerrospaksuus ≤ 0,5 m	Tuhkamursketie jätteen kerrospaksuus ≤ 0,2 m
			Peitetty	Päälystetty	Peitetty	Päälystetty	Peitetty		
Sb	0,06	0,18	0,7	0,7	0,3	0,7	0,7	0,7	0,7
As	0,5	1,5	1	2	0,5	1,5	0,5	2	2
Ba	20	60	40	100	20	60	20	100	80
Cd	0,04	0,04	0,04	0,06	0,04	0,06	0,04	0,06	0,06
Cr	0,5	3	2	10	0,5	5	1	10	5
Cu	2	6	10	10	2	10	10	10	10
Pb	0,5	1,5	0,5	2	0,5	2	0,5	2	1
Mo	0,5	6	1,5	6	0,5	6	1	6	2
Ni	0,4	1,2	2	2	0,4	1,2	1,2	2	2
Se	0,1	0,5	1	1	0,4	1	1	1	1
Zn	4	12	15	15	4	12	15	15	15
V	2	3	2	3	2	3	2	3	3
Hg	0,01	0,01	0,03	0,03	0,01	0,03	0,03	0,03	0,03
Kloridi	800	2 400	3200	11000	800	2400	1800	11000	4700
Sulfaatti	1 000	10 000	5900	18000	1200	10000	3400	18000	6500
Fluoridi	10	50	50	150	10	50	30	150	100
DOC	-	-	500	500	500	500	500	500	500
Kokonaispitoisuus(mg/kg)									
Bentseeni	-	-	0,2	0,2	0,02	0,2	0,06	0,02	0,2
TEX ³⁾	-	-	25	25	25	25	25	10	25
Naftaleeni	-	-	5	5	5	5	5	5	5
PAH-yhdisteet ⁴⁾	20	40	30	30	30	30	30	30	30
Fenoliset yhdisteet ⁵⁾	-	-	10	10	5	10	10	10	10
PCB-yhdisteet ⁶⁾	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Öljyhiilivedyt C10-C10	500	500	500	500	500	500	500	300	500

Haitta-aine	MARA 2009		Rakenne						
	Tuhka, Peitetty	Tuhka, Päällystetty	Väylät ja reitit ¹ jätteen kerrospaksuus ≤ 1,5 m		Kenttä ¹ jätteen kerrospaksuus ≤ 1,5 m		Valli jätteen kerrospaksuus ≤ 5,0 m	Pohjarakenteet jätteen kerrospaksuus ≤ 0,5 m	Tuhkamursketie jätteen kerrospaksuus ≤ 0,2 m
			Peitetty	Päällystetty	Peitetty	Päällystetty	Peitetty		
Sb	0,06	0,18	0,7	0,7	0,3	0,7	0,7	0,7	0,7
As	0,5	1,5	1	2	0,5	1,5	0,5	2	2
Ba	20	60	40	100	20	60	20	100	80
Cd	0,04	0,04	0,04	0,06	0,04	0,06	0,04	0,06	0,06
Cr	0,5	3	2	10	0,5	5	1	10	5
Cu				10	2	10	10	10	10
Pb				2	0,5	2	0,5	2	1
Mn				6	0,5	6	1	6	2
Ni				2	0,4	1,2	1,2	2	2
Se				1	0,4	1	1	1	1
Zn	4	12	15	15	4	12	15	15	15
V	2	3	2	3	2	3			
Hg	0,01	0,01				0,03			
Kloridi	800	2 400				2400			
Sulfaatti	1 000	10 000				10000			
Fluoridi	10	50				50			
DOC	-	-	500	500	500	500			
Kokonaispitoisuus(mg/kg)									
Bentseeni	-	-	0,2	0,2	0,02	0,2	0,02	0,02	0,2
TEX ³⁾	-	-	25	25	25	25	25	10	25
Naftaleeni	-	-	5	5	5	5	5	5	5
PAH-yhdisteet ⁴⁾	20	40	30	30	30	30	30	30	30
Fenoliset yhdisteet ⁵⁾	-	-	10	10	5	10	10	10	10
PCB-yhdisteet ⁶⁾	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Öljyhiilivedyt C10-C40	500	500	500	500	500	500	500	300	500

- Kapea rakenne
 ⇒ Laimeneminen suurta
 ⇒ Korkea raja

- Leveä rakenne
 ⇒ Laimeneminen pientä
 ⇒ Matala raja

- Paksu rakenne
 ⇒ Paljon massaa
 ⇒ Haitta-aineen päästö vähenee hitaasti
 ⇒ Matalahko raja

Muut jätteiden ominaisuuksiin liittyvät vaatimukset

- 1) hyödynnettävän jätteen on täytettävä maarakentamiskohteen rakennusosien tekniset ja toiminnalliset vaatimukset, jotka on annettu säädöksissä, niitä täydentävissä määräyksissä ja ohjeissa sekä hankkeen rakennuttajan edellyttämässä kohdekohtaisissa suunnitelmissa;
- 2) betoni- tai tiilimurske saa sisältää enintään yhden painoprosentin siihen kuulumatonta vedessä kellumatonta ainesta, kuten puuta, kumia tai metallia. Lisäksi betoni- ja tiilimurskeessa saa olla enintään 10 cm³/kg vettä kevyempiä materiaaleja, kuten muovia ja eristemateriaaleja. Betonijäte saa sisältää lisäksi enintään 30 painoprosenttia tiili- ja kaakelijätettä;
- 3) tiilijäte saa sisältää enintään 40 painoprosenttia laastia ja 30 painoprosenttia betonia;
- 4) turpeen- ja puuperäisen aineksen polton tuhkien hyödyntämisessä on huomioitava rakennusmateriaalien ja tuhkien radioaktiivisuuteen liittyvät rajoitukset (Säteilyturvakeskuksen ohje);
- 5) tuhkamursketiehen käytettävän tuhkan määrä ei saa ylittää 30 painoprosenttia käytetyn tuhkan ja kiviainesmurskeen seoksessa;
- 6) käsitellyn jätteenpolton kuonan suurin sallittu raekoko on 50 mm, betoni-, kevytbetoni- ja asfalttijätteiden suurin sallittu palakoko on 90 mm ja tiilijätteen suurin sallittu palakoko on 150 mm.

Jätteen tuleva haltija tekee rekisteröinnistä ilmoituksen tietojärjestelmään

- 1) hyödyntämis- ja välivarastointipaikan haltijan tiedot (ja tarvittaessa suostumus & valtuutus)
- 2) tiedot hyödyntämispaikan sijainnista koordinaatteineen (jatkossa paikkatietona)
- 3) tiedot suunnitelmasta, luvasta tai ilmoituksesta taikka kunnan rakennusjärjestyksestä;
- 4) jätteen luovuttajan tiedot;
- 5) jätteen nimike ja selvitys jätteen sisältämien haitallisten aineiden liukoisuuksista, pitoisuuksista ja muista ominaisuuksista liitteen 2 mukaisesti sekä näiden tietojen tuottamiseen liittyvä laadunhallintaraportti;
- 6) tiedot jätteen luovuttajan laadunvarmistusjärjestelmästä;
- 7) jätteen määrä ja selvitys toteutuneesta hyödyntämisestä (jälkikäteen);
- 8) selvitys jätettä sisältävästä rakenteesta periaatepoikkileikkauksineen, jätteen teknisestä kelpoisuudesta kohteessa, peittämiseen tai päällystämiseen käytettävästä materiaalista, varastoinnista ja muusta toiminnasta hyödyntämispaikalla sekä näihin liittyvistä tarpeellisista ympäristönsuojelutoimista;
- 9) ajankohta, jolloin hyödyntäminen maarakentamisen aikana alkaa ja päättyy.

Soveltamisohjeen taustaa

- 1.1.2018 voimaan astuneen MARA-asetuksen rinnalle tarvitaan soveltamisohje, joka on laadittu **yhtenäistämään ja selkeyttämään** asetuksen käytännön toimeenpanoa ja tulkintaa
- Ohjeessa käydään asetus ja sen liitteet läpi **pykälittäin ja liitteittäin**
- Lisäksi ohjeen liitteessä 1 esitetään **poikkileikkauspiirustuksia**, joissa kuvataan hyödynnettävän jätteen sijoittamista asetuksen mukaisten maarakentamiskohteiden eri rakennusosiin
- Ohje on tarkoitettu **jättemateriaalin toimittajille, rakentajille, kiinteistön omistajille, suunnittelijoille ja asiantuntijoille** hyödyntämisen toteuttamiseksi sekä ympäristöviranomaisille toiminnan valvomiseksi
- Ohje **ei muuta asetuksessa esitettyjä vaatimuksia tai periaatteita** eikä se ole oikeudellisesti sitova

Soveltamisohjeen taustaa

- Soveltamisohje on annettu käyttöön helmikuun lopulla 2018. Siitä kerättiin palautetta 31.12.2018 saakka ohjeen toimivuuden arvioimiseksi
- Palautteen perusteella muokattu soveltamisohje käyttöön 2.7.2019
- **Soveltamisohjetta koskeva** palaute luettavissa

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=2eee0115-0921-4cf3-8884-29d30292a797&respondentId=ecdee0e9-57a9-4f74-83ea-4088d989d1fd>

Lausuntopyyntö	
Lausunnonantajien lausunnot: 35	Kaikki lausunnonantajat
Näytä liitetiedostona annetut lausunnot: 1 >	
Yleiset huomiot soveltamisohjeluonnoksesta	Lausunnonantajia: 20 ▶
Soveltamisohjeen osa: 2. Tarkoitus ja soveltamisala	Lausunnonantajia: 15 ▶
Soveltamisohjeen osa: 3. Määritelmät	Lausunnonantajia: 14 ▶
Soveltamisohjeen osa: 4. Jätteen hyödyntämisen ja välivarastoinnin vaatimukset	Lausunnonantajia: 14 ▶
Soveltamisohjeen osa: 5. Ilmoitus ympäristönsuojelun tietojärjestelmään	Lausunnonantajia: 13 ▶
Soveltamisohjeen osa: 6. Jätteen luovuttaminen ja hyödyntämisen aloittaminen	Lausunnonantajia: 9 ▶
Soveltamisohjeen osa: 7. Asetuksen soveltamisalaan kuuluvat jätteet ja niiden käyttökohteet (liite 1)	Lausunnonantajia: 18 ▶
Soveltamisohjeen osa: 8. Haitallisten aineiden raja-arvot (liite 2)	Lausunnonantajia: 9 ▶
Soveltamisohjeen osa: 9. Laadunhallinta ja -varmistus (liite 3)	Lausunnonantajia: 15 ▶
Soveltamisohjeen osa: Soveltamisohjeen liite 1	Lausunnonantajia: 7 ▶

Taustaa

- Soveltamisohje on laadittu välillä 11/2017 – 2/2018 ja sitä muokattiin 1-6/2019
- Valmisteluryhmän kokoonpano
 - Ramboll Finland Oy
 - Kim Brander, Matias Napari ja Oona Niiranen
 - Suomen ympäristökeskus SYKE
 - Outi Pyy, Jussi Reinikainen, Jani Salminen ja Lauri Äystö
 - Ympäristöministeriö
 - Else Peuranen
- Tässä esityksessä käydään läpi soveltamisohjeen keskeiset sisällöt kohta kohdalta, etukäteen tulleita kysymyksiä painottaen – kommentointi ja keskustelu esityksen edetessä

2. Suunnitelmallisuuden osoittaminen

Lakisääteiset hyväksymismenettelyt seuraavissa laeissa:

- maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999),
 - asemakaava, rakennuslupa, toimenpidelupa, purkamislupa, maisematyölupa, maisematyöilmoitus, yleisen alueen toteuttamissuunnitelma, katusuunnitelma ja puistosuunnitelma
- maantielaki (503/2005) sekä ratalaki (110/2007)
 - mm. tie- ja ratasuunnitelmat sekä maantie- tai rautatiealueella toteutettavaa hanketta koskevat rakentamissuunnitelmat

Lakisääteiset suunnitelmat oheisten säädösten pohjalta:

- yksityisistä teistä annettu valtioneuvoston asetus (1267/2000)
- kestävän metsätalouden rahoituslaki (34/2015)

Muut viranomaisten laatimat dokumentit:

- liikenneviranomaisten laatimat teiden ja ratojen perusparannus- ja kunnostushankkeet

Kunnan rakennusjärjestyksen jätteen hyödyntämistä ohjaavat tai rajoittavat määräykset

2. Alueelliset ulosrajaukset

- 1- ja 2-luokan pohjavesialueet, **rajaus ei koske E-luokan pohjavesialueita**
- asuinrakennusten alapuolinen maaperä sekä niiden lähiympäristö ja piha-alue, mutta ei esimerkiksi asuinrakentamiseen kaavoitetun kiinteistön tai korttelin sisälle rakennettava pysäköintialue tai katu
- mm. asuinrakennusten tai -korttelien yhteydessä olevat leikkialueet, koulujen ja päiväkotien piha-alueet, yleiset leikkipuistot sekä muita lasten ajanviettoon tarkoitettut alueet
- Ravintokasvien viljelyyn tarkoitettulla alueella **erityisesti maaperän pintakerrosta/kasvualustaa**, johon kasvit juuristonsa kautta ovat kosketuksissa tai jota käännetään tai muuten muokataan viljelyn yhteydessä. Rajaus ei koske esimerkiksi peltolohkojen välissä kulkevaa tietä.

2. Alueelliset ulosrajaukset

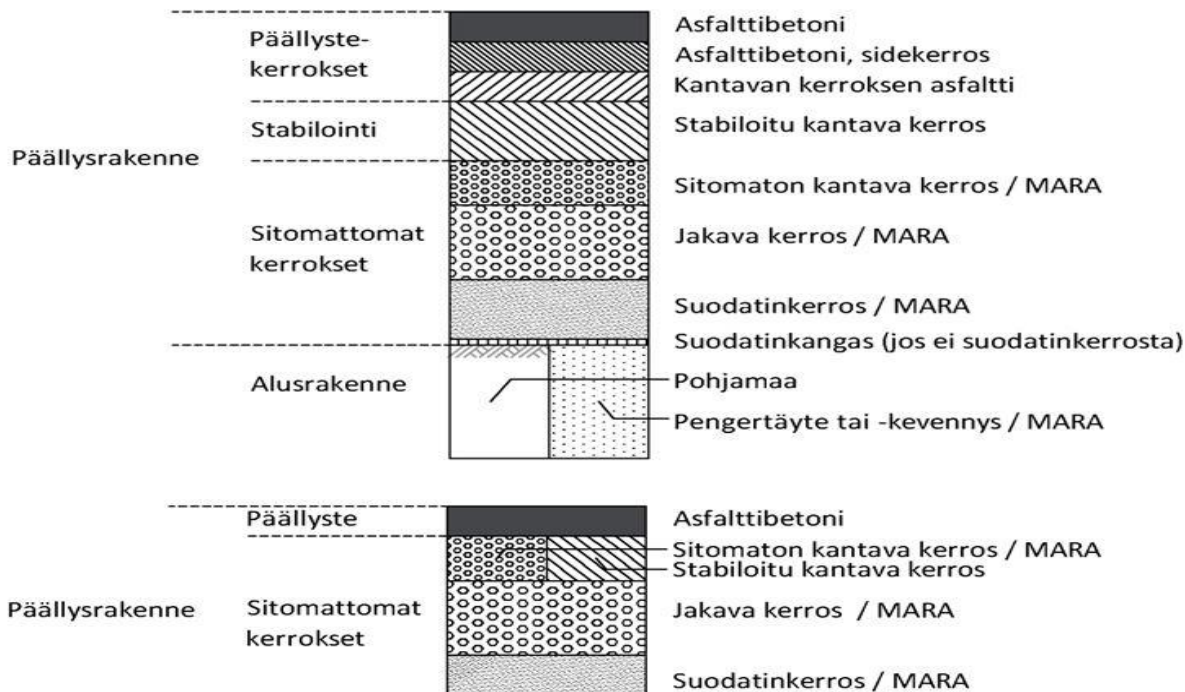
- *Sisämaan tulvavaara-alueet* voi tarkastaa ympäristöhallinnon ylläpitämästä tulvakarttapalvelusta (<http://www.ymparisto.fi/Tulvakartat>)
- Tulvavaarakarttoja on yleisesti laadittu ainakin tulville, joiden vuotuinen todennäköisyys on **2 % (kerran 50 vuodessa)** ja **1 % (kerran 100 vuodessa)**, sekä harvinaisen suurelle tulvalle.
- Mikäli suunniteltu maarakennuskohde sijaitsee kiinteistöllä, jolle on jo aiemmin sijoitettu jätettä MARA-asetuksen, ympäristöluvan tai muun hallintomenettelyn nojalla, on tämä ilmoitettava rekisteröinti-ilmoituksessa.
 - Tieto voidaan laittaa kenttään **3. Tiedot hyödyntämispaikan sijainnista – Muu tieto**
 - Tällä pyritään varmistamaan, että kiinteistön omistajalla ja ympäristöhallinnon tietojärjestelmissä on yhteneväinen käsitys kiinteistölle sijoitetun jätteen kokonaismäärästä ja laadusta.

3. Määritelmiä

- Maarakentamiskohde (väylä, kenttä, väylä, teollisuus- ja varastorakennuksen pohjarakenne) koostuu rakenneosista ja rakenneosat, joissa käytetään MARA-materiaaleja = MARA-rakenne.
- **Rakenteesta poistettu jäte voidaan hyödyntää asetuksen mukaisella rekisteröinti-ilmoituksella** uudelleen samalla tavalla kuin jätenimikkeeltään vastaava, ensimmäistä kertaa hyödynnettävä jäte. Uudelleen hyödynnettävän jätteen tulee täyttää vastaavalla tavalla myös liitteen 2 mukaiset maarakentamiskohdekohtaiset laatuvaatimukset. Vaatimusten täytyminen voidaan pääsääntöisesti osoittaa käyttämällä rekisteröinti-ilmoituksessa aiemman rekisteröinti-ilmoituksen mukana viranomaiselle toimitettuja tietoja.
- Tarkennettuja kuvauksia maarakentamiskohteille
 - Esim. ”Mikäli rakennettavan vallin harja on leveämpi kuin edellä esitetty 5 m, on sitä pidettävä väylänä tai kenttänä sen leveydestä riippuen. Tällöin leveän vallin sisältämä jätekerroksen enimmäispaksuus on 1,5 m vallille sallitun 5 m sijaan ja liukoisuuksien raja-arvot väylille tai kentille esitetyt.”

Kuvassa on esitetty päällysrakenteen rakennusosat (a), joissa jätemateriaalien hyödyntäminen on mahdollista asetuksen nojalla sekä tyyppiesimerkki tavanomaisesta väylä- tai kenttärakenteesta.

Soveltamisohjeen liite 1

3. Määritelmiä

- *Peittämisellä* tarkoitetaan MARA-rakenteen päälle asennettavaa pintarakennetta, joka läpäisee vettä siten, että sadannasta vähintään 5 % imeytyy MARA-rakenteeseen
 - Kuvaa materiaalin vedenläpäisevyyttä, **ei edellytä imeytymistä**
- Asetuksen mukainen välivarastointi koskee yksittäisen maarakentamiskohteen tarpeista syntyvää suunnitelmallista väliaikaista varastointia
- Sillä ei tarkoiteta jätteen väliaikaista varastointia, joka tapahtuu ennen jätteen luovuttamista hyödyntämiseen esimerkiksi jätteen tuottajan kiinteistöllä.
- Jätteen suojaus yli neljä viikkoa kestävässä välivarastoinnissa suunnitellaan materiaali- ja kohdekohtaisesti niin etteivät jäte ja siitä mahdollisesti irtoavat haitta-aineet pääse leviämään ympäristöön välivarastoinnin aikana. *Jätekohtaiset suositukset ohjeen luvussa 7.*

4. Jätteen hyödyntämisen ja välivarastoinnin vaatimukset

Pohjaveden pinnantason määritelmä ja vähimmäisetäisyys

- Vähimmäisetäisyyden (1 m) etäisyyden täytyminen; **voidaan osoittaa esimerkiksi**
 - kohteeseen tai sen lähialueelle asennettujen pohjavesiputkien tai talousvesikaivojen pinnankorkeustiedot,
 - alueen rakentamisen tai pohjatutkimusten yhteydessä tehdyt havainnot koekuoppiin tai kairareikiin kertyvästä vedestä,
 - alueellisten maaperä- ja pohjavesikartoitusten tulokset sekä alueelle toteutettujen rakenteiden pysyvä kuivatustaso.
 - Tehdyt selvitykset kuvataan ilmoituslomakkeelle vapaamuotoisesti mutta selkeästi sille annettuun kohtaan. Jos seikkaperäisempi kuvaus, voidaan toimittaa erillinen liite, josta maininta ao. kohdassa.

4. Jätteen hyödyntämisen ja välivarastoinnin vaatimukset

Jätteiden sekoittaminen

- Teknisten ominaisuuksien parantaminen pitää pystyä perustelemaan, kuten myös se, mihin paraneminen perustuu ja miten se on osoitettu.
- Sekä sekoitettavien jätteiden että lopullisen seoksen osoitetusti täytettävä ympäristökelpoisuusvaatimukset

Välivarastointi

- Asetuksen mukainen välivarastointi koskee yksittäisen maarakentamiskohteen tarpeista syntyvää suunnitelmallista väliaikaista varastointia
 - Ei voi rekisteröidä pelkkä välivarastointia
- Sillä ei tarkoiteta jätteen väliaikaista varastointia, joka tapahtuu ennen jätteen luovuttamista hyödyntämiseen esimerkiksi jätteen tuottajan kiinteistöllä.

4. Jätteen hyödyntämisen ja välivarastoinnin vaatimukset

Välivarastointi

- Viranomasta kannattaa informoida, jos tarkoitus on käyttää samaa välivarastointialuetta yli vuoden kestäväenä jaksona peräkkäisillä rekisteröinti-ilmoituksilla. Tällöin viranomaisen voi arvioida, onko kyseinen välivarastointialue tosiasiallisesti pysyvää toimintaa, jolle tulisi hakea ympäristölupa
- Päämääränä jätteen suojaamisessa tulee olla se, etteivät jäte ja siitä mahdollisesti irtoavat haitta-aineet pääse leviämään ympäristöön välivarastoinnin aikana.
- Tämän lisäksi on otettava huomioon välivarastoinnin aikana mahdollisesti tapahtuvat muutokset jätteen rakennusteknisiin ominaisuuksiin.
- Välivarastointialueiden valuma-/hulevesien hallinta tulee suunnitella kohde- ja materiaalikohtaisesti.

5. Ilmoitus tietojärjestelmään

- Rekisteröinti-ilmoituksen tekeminen on hyödyntämispaikan haltijan tehtävä
 - tällä on oltava kaikki tarvittava tieto suunnitellun maarakentamishankkeen sisällöstä ja hyödynnettävän jätemateriaalin laadusta ml. laadunvalvontatutkimuksista ja laadunvarmistusjärjestelmästä saadut tiedot jätteen luovuttajalta.
 - tämä voi valtuuttaa toisen osapuolen, esimerkiksi rakenteen suunnittelijan, tekemään rekisteröinti-**ilmoituksen** puolestaan. Rekisteröinti-ilmoitukseen tulee tällöin liittää kirjallinen dokumentti, josta tämä valtuutus selviää (esim. valtakirja).
 - Huom! Lomakkeen kohdassa 1 edellytetään suostumusta jätteen hyödyntämiselle kiinteistöllä **tämän omistajalta**
 - Kohta 3 koskee ilmoituksen laatimista, johon voi valtuuttaa kolmannen osapuolen. Tämä **valtuutus saadaan haltijalta**, ei omistajalta.

5. Ilmoitus tietojärjestelmään

- Mikäli rekisteröinti-ilmoituksessa kuvattu hanke ei valvontaviranomaisen näkemyksen mukaan täytä asetuksen vaatimuksia, **ilmoituksen käsittely voidaan keskeyttää**. Tähän johtaneet syyt tulee esittää ilmoituksen tekijälle. Tyypillisesti viranomainen kuitenkin pyytää täydentämään havaitut puutteet. Jos ilmoituksen käsittely on kuitenkin keskeytetty, ja mikäli ilmoittaja katsoo, että rekisteröinti-ilmoitusta täydentämällä tai hankkeen sisältöä muuttamalla asetuksen vaatimukset täyttyvät, hyödyntämisestä on mahdollista tehdä uusi ilmoitus.
- Erillinen lomake, jolla raportoidaan tieto toteutuneen jätteen hyötykäytön määrästä ja sijainnista (paikkatieto).
- Lomakkeet ovat kesäkuusta 2020 alkaen sähköisessä muodossa – suositeltava tapa rekisteröinti-ilmoituksen tekemiseen.

7. Asetuksen soveltamisalaan kuuluvat jätteet ja niiden käyttökohteet (liite 1)

- Tarkempi luettelo jätenimikkeistä ja välivarastoinnin ympäristöriskien hallintaan liittyvää jätenimikekohtaista ohjeistusta
- **Rakenteesta poistettu jäte voidaan hyödyntää** asetuksen mukaisella rekisteröinti-ilmoituksella **uudelleen samalla tavalla** kuin jätenimikkeeltään vastaava, ensimmäistä kertaa hyödynnettävä jäte. Sen **tulee täyttää vastaavalla tavalla** myös liitteen 2 mukaiset **maarakentamiskohdekohtaiset laatuvaatimukset**. Niiden täytyminen voidaan pääsääntöisesti osoittaa **käyttämällä aiemman rekisteröinti-ilmoituksen mukana toimitettuja tietoja**.
- Materiaalin ympäristö- ja tekninen kelpoisuus on tutkittava uudelleen, jos on syytä epäillä, ettei rakenteesta poistettava jäte vastaa ominaisuuksiltaan rakenteeseen aiemmin sijoitettua jätettä. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi silloin, kun alueella on käsitelty sellaisia aineita ja/tai materiaaleja, jotka ovat voineet päästä tai sekoittua rakenteeseen sijoitettuun jätteeseen. Jätteen tutkimisessa tulee noudattaa liitteessä 3 esitettyjä periaatteita ja vaatimuksia. Lisäksi on huomioitava rakenteesta poistettavaan jätteeseen kaivun aikana sekoittuneen maa- ja kiviaineksen tai muun aineksen määrä ja laatu.

8. Haitallisten aineiden raja-arvot (liite 2)

- Määrittämisperusteistaan johtuen asetuksen raja-arvot on tarkoitettu sovellettavaksi ainoastaan ympäristökelpoisuuden osoittamiseen asetuksen mukaisessa jätteen hyödyntämisessä. **Tästä syystä niitä ei tule käyttää muissa tarkoituksissa ilman tapauskohtaista harkintaa.**
- Esimerkiksi päällystetyn väylän raja-arvoja ei tule soveltaa niissä asfaltoidun tierakenteen rakennusosissa, joita asfalttipäällyste ei peitä.
- Hyödyntämispaikan haltijan tulee varmistaa, että raja-arvojen soveltuvuuden arvioinnin perusteet säilyvät myös maarakentamiskohteen ja sen rakennusosien toteutuksen ja käytön aikana.
- Jos päällysteen kunnon ylläpitämistä rakenteen koko elinkaaren aikana ei voi varmistaa tai siihen liittyy merkittävää epävarmuutta, hyödynnettävän jätteen ympäristökelpoisuuden raja-arvona voi olla syytä käyttää peitetyn rakenteen raja-arvoja, vaikka rakenne päällystettäisiin.

8. Haitallisten aineiden raja-arvot (liite 2)

- Raja-arvojen soveltuvuutta eri maarakentamiskohteisiin ja MARA-rakenteisiin on kuvattu tarkemmin luvussa 3 **sekä liitteessä 1.**
- Jätteen enimmäiskerros paksuus maarakentamiskohteessa tarkoittaa kerros paksuutta, joka ei saa ylittyä MARA-rakenteessa **edes paikallisesti**, vaikka rakenteen keskimääräinen kerros paksuus olisi asetettua enimmäispaksuutta pienempi.
- Tuhkamursketien (enimmäis)kerros paksuus tarkoittaa sitä tuhkamurskeseoksessa olevan tuhkan laskennallista (enimmäis)kerros paksuutta, joka muodostuisi, jos tuhkamursketiessä käytetty tuhka sijoitettaisiin rakenteeseen pelkästä tuhkasta koostuvana kerroksena eli massiivituhkarakenteena.

8. Haitallisten aineiden raja-arvot (liite 2)

- **Hyödynnettävän asfalttimurskeen ja -rouheen enimmäismäärä** maarakentamiskohteessa on rajattu 1000 tonniin siitä syystä, että asfalttijäte tulisi käyttää ensisijaisesti raaka-aineena uusioasfaltin valmistuksessa. Rajoitus ei perustu jätteen ympäristökelpoisuuteen.
- **Keskeisiä teknisiä ominaisuuksia** maarakentamisen materiaaleille ovat esimerkiksi raekoko, kantavuus, tiivistettävyyys, vedenläpäisevyys ja routivuus. Käytettävien materiaalien ja toteutettavan maarakenteen tekniset ja toiminnalliset vaatimukset esitetään maarakentamiskohteen toteutussuunnitelmissa.
- Hyödynnettävien jätemateriaalien tekninen soveltuvuus varmistetaan tutkimuksin maarakentamiskohteen **rakennusosakohtaisten laatuvaatimusten (esim. InfraRYL) sekä jätteen luovuttajan laadunvalvontajärjestelmän mukaisesti.**

8. Haitallisten aineiden raja-arvot (liite 2)

- Toiminnanharjoittaja on velvollinen selvittämään toiminnasta aiheutuvan **säteilyaltistuksen**, jos ilmenee tai perustellusti epäillään, että rakennusmateriaalin tai tuhkan radioaktiivisuudesta voi aiheutua toimenpidearvoa suurempi säteilyannos.
- Yksittäisen kappaleen **enimmäiskoon määrittää sen keskipisteen kautta kulkeva suurin halkaisija**. Näin ollen esimerkiksi tiili, joka kapeimmasta kohdastaan on 100 mm ja enimmillään 200 mm, ei täytä tiilijätteelle asetettua laatuvaatimusta, vaikka sen keskimääräisen raekoon voidaankin ajatella olevan 150 mm.

8. Haitallisten aineiden raja-arvot (liite 2)

- **Purkukohdekohtaisuus** tarkoittaa esimerkiksi yksittäisellä kiinteistöllä olevia käyttötarkoitukseltaan samanlaisia rakennuksia, joiden rakennusmateriaalien laadun ei ole syytä epäillä eroavan toisistaan. Jos samalla kiinteistöllä on useampi rakennus, jotka eivät täytä edellä mainittuja ehtoja, on kiinteistöllä tällöin useampi yksittäinen purkukohde.

Miksi laadunhallinta on tärkeää?

- 1) Rekisteröintimenettelyyn ei liity seurantavelvoitteita
- 2) Jätteen hyödyntäjä eli haltija on juridisesti vastuussa mahdollisista ympäristövaikutuksista – ero tuotteen valmistajan vastuisiin merkittävä!
- 3) Jätestatuksesta riippumatta hyödyntämisen on oltava houkuttelevaa ja riskitöntä hyödyntäjän näkökulmasta
- 4) Laadun vaihtelu ollut 'luvattoman' suurta sekä materiaalien hyödyntäjien että viranomaisten (ELYt) näkökulmista (esim. betonimurske)
- 5) Vaikka kyse jätteestä, pitäisi laadun ja imagon rinnastua tuotteisiin, jos hyödyntämismäärien halutaan kasvavan
- 6) Kyse myös uusiomateriaalien ja laajemmin kiertotalouden uskottavuudesta - maineriskit

9. Laadunhallinta ja –varmistus (liite 3)

- Laadunvarmistusjärjestelmällä tarkoitetaan jätteen luovuttajan ylläpitämää järjestelmää, joka ohjaa jätettä tuottavan laitoksen, käsittelevän laitoksen tai purkutoimintaa harjoittavan yrityksen sisäisen laadunhallinnan käytäntöjä.
- Yksilöitävyys ja jäljiteltävyys tarkoittavat laadunvarmistuksessa sitä, **että jätteen ja kunkin jäte-erän alkuperä ja syntyajankohta voidaan tarkistaa dokumentoinnista jälkikäteen ja että kukin jäte-erä voidaan yhdistää laadunvalvontajärjestelmän puitteissa tehtyihin tutkimuksiin ja muuhun dokumentaatioon.**
- Laadunvarmistusjärjestelmässä tulee määritellä jätteen käsittelyä, tutkimista, varastointia ja kuljetusta ohjaavat **menettelytavat, henkilökunnan vastuut ja tarvittava koulutus, kirjanpitovelvoitteet sekä periaatteet järjestelmän säännölliseen arviointiin ja päivittämiseen.**

9. Laadunhallinta ja –varmistus (liite 3)

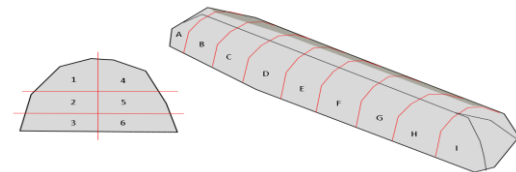
- Asetuksen edellyttämät laadunhallinnan toimenpiteet voidaan liittää osaksi toiminnanharjoittajan tai laitoksen muuta laadunvarmistusjärjestelmää, kuten ISO 9001 -standardin mukaista järjestelmää.
- Esimerkiksi betonimurskeen maarakennuskäytön laadunvarmistusjärjestelmästä on annettu lisäksi kansallinen standardi (SFS 5884).
- Kuvaus laadunvarmistusjärjestelmästä seurantatietoineen toimitetaan viranomaiselle rekisteröinti-ilmoituksen liitteenä.
 - Toistaiseksi ei järjestelmäteknisistä syistä onnistu siten, että toimitettaisiin vain kerran ja uudelleen vasta kun kuvaukseen on tehty muutoksia
 - Eli toimitettava joka rekisteröinnin yhteydessä liitteenä

9. Laadunhallinta ja –varmistus (liite 3)

- Hyödynnettävän jätteen laadunvalvontatutkimuksissa näytteenoton tulee perustua standardin SFS-EN 14899 mukaiseen näytteenottosuunnitelmaan, jossa on määritelty ainakin:
 - näytteenoton tavoitteet,
 - tutkittava jäte-erä,
 - näytteenottopaikat ja ajankohdat,
 - näytteiden määrät ja koot,
 - näytteenottovälineet,
 - näytteiden valmistus/esikäsittely ja toimittaminen laboratorioon,
 - näytteenoton laadunvarmennus sekä
 - näytteenoton dokumentointi
- Ympäristökelpoisuuden osoittamista varten tehtävien määritysten kannalta laboratorioon toimitetun kokoomanäytteen koko on käytännössä noin 20 kg. Materiaalijakauman määrittämistä varten näytettä tulee olla standardin vaatimuksen mukaisesti 100 kg. Betonimurskeille osa-aineiden luokittelutesti (EN 933-11); em. massamääräsuositus pätee myös siihen

9. Laadunhallinta ja –varmistus (liite 3)

- Jätteen ympäristökelpoisuus tulee osoittaa näytteenottosuunnitelmassa määriteltyä jäte-erää edustavista kokoomanäytteistä huomioiden taulukossa 1 esitetyt jätelajikohtaiset vaatimukset tutkittavan jäte-erän enimmäiskoolle ja osanäytteiden vähimmäismäärille.
- Osanäytteet tulee ottaa siten, että ne kattavat mahdollisimman tasaisesti koko tutkittavan jäte-erän (kuva 1).
- Näytteenottosuunnitelmassa määritelty jäte-erä voi olla kasa tai auma, johon osanäytteiden näytepisteet sijoitetaan mahdollisimman tasaisesti huomioiden kasan tai auman vakaa- ja syvyysuuntainen ulottuvuus. Jos tutkittava kasa tai auma on suurempi kuin taulukossa 1 esitetty jäte-erän enimmäiskoko, se tulee jakaa kahdeksi tai useammaksi enimmäiskokoa pienemmäksi jäte-eräksi, jotka tutkitaan erikseen. Kasanäytteenoton suunnittelua ja toteutusta on kuvattu mm. standardissa SFS-ISO10381-8.

9. Laadunhallinta ja –varmistus (liite 3)

- Laitosmaisessa tuotannossa syntyvän jätteen laadunvalvontatutkimuksissa osanäytteet tulee ottaa edustavuuden varmistamiseksi pääsääntöisesti tuotannon aikana, jos se on jätteen tuotantotavan ja -määrän kannalta mahdollista.
- **Laitosmaisessa jätteen käsittelyssä syntyvän jätteen** jokaista yksittäistä hyödyntämispaikalle toimitettavaa jäte-erää ei tarvitse tutkia etukäteen, vaan sen voidaan olettaa vastaavan aiemmissa laadunvalvontatutkimuksissa todettua jätteen laatua
 - Toimintatapa vaatii kuitenkin laadunvalvontatutkimuksia niin pitkältä ajalta, että voidaan varmistua jätteen laadun tasaisuudesta ja siitä, että **jätteen ympäristökelpoisuudessa ei tapahdu hyödyntämisen kannalta (raja-arvot) merkityksellistä vaihtelua**
 - Tämä toimintatapa ei siten sovellu jätteille, joiden laatu on hyvin lähellä asetuksessa annettuja raja-arvoja ja raja-arvojen ajoittaista ylittymistä ei voida pitää epätodennäköisenä. Laadunvarmistusjärjestelmä ja kooste edeltävistä **(vähintään 10)** tutkimustuloksista tulee toimittaa³⁹ viranomaiselle rekisteröinti-ilmoituksen liitteenä.

9. Laadunhallinta ja –varmistus (liite 3)

- Jos jätettä on tarkoitus ikäännyttää tai muutoin käsitellä **laitosalueella** ennen sen luovuttamista hyödyntämiseen, tulee osanäytteet ottaa ympäristökelpoisuuden osoittamista varten koostettavaan kokoomanäytteeseen vasta käsitelystä materiaalista. Ikäännyttämistarpeen ja ikäännyttämisen vaikuttavuuden arviointi perustuvat jätteen laadun ja sen vaihtelun tuntemukselle. Niiden arvioimiseksi on yleensä perusteltua tehdä tarpeelliset määritykset materiaalista jo ennen sen ikäännyttämistä.
- Huom! Jos **toinen toiminnanharjoittaja** (=jätteenkäsittelijä) käsittelee jätettä omassa toiminnassaan, voi tämä luonnollisesti käsitellä jätettä tarkoituksenmukaisella tavalla eikä tämä kirjaus koske niitä tilanteita. Tällöin voimassa asetuksessa yleisesti todettu: edustavat näytteet jätteen ympäristökelpoisuuden tutkimiseksi otetaan käsitelystä jätteestä.

Asetuksen vaatimukset laadulle ja sen hallinnalle – esimerkkeinä jätteenpolton kuona, betoni- ja tiilimurske

Taulukko 1. Kokoomanäytteiden muodostaminen osanäytteistä jätenimikkeittäin.

Jäte	Jätenimike	Suurin massamäärä (tn), joka voidaan tutkia yhdellä kokoomanäytteellä	Osanäytteiden vähimmäismäärä yhdessä kokoomanäytteessä
Jätteenpolton kuona	19 01 12, 19 12 09, 19 12 12	5 000	50
Betoni- ja kevytbetonimurske ja kevytsora	10 13 14, 17 01 01, 17 01 07 ja 19 12 12	10 000	20
Tiilimurske	10 12 08, 17 01 02	10 000	20

Asetuksen vaatimukset laadulle ja sen hallinnalle – esimerkkeinä jätteenpolton kuona, betoni- ja tiilimurske

Taulukko 2. Kokoomanäytteistä jätteiden laadunvalvonnan yhteydessä tehtävät määrittelyt. BTEX-yhdisteet ja fenoliset yhdisteet määritetään yksittäisistä näytteistä.

Jäte	Laadunvalvonta		
	Liukoisuusmäärittelyt	Kokonaispitoisuudet	Muut määrittelyt
Jätteenpolton kuona	Sb, As, Ba, Cd, Cr, Cu, Hg, Pb, Mo, Ni, V, Zn, Se, F ⁻ , SO ₄ ²⁻ , Cl ⁻ , DOC		
Betonimurske	Sb, As, Ba, Cd, Cr, Cu, Hg, Pb, Mo, Ni, V, Zn, Se, F ⁻ , SO ₄ ²⁻ , Cl ⁻ , DOC	PAH-yhdisteet, PCB-yhdisteet, öljyhiilivedyt ≥C10-C40	Materiaalijakauma, epäpuhtaudet, kelluvat epäpuhtaudet
Tiilimurske	Sb, As, Ba, Cd, Cr, Cu, Hg, Pb, Mo, Ni, V, Zn, Se, F ⁻ , SO ₄ ²⁻ , Cl ⁻ , DOC	PAH-yhdisteet, PCB-yhdisteet, öljyhiilivedyt ≥C10-C40	Materiaalijakauma, epäpuhtaudet, kelluvat epäpuhtaudet

Asetuksen vaatimukset laadulle ja sen hallinnalle – esimerkkeinä jätteenpolton kuona, betoni- ja tiilimurske

Taulukko 1. Hyödynnettävän jätteen suurin sallittu haitallisten aineiden liukoisuus (mg/kg L/S-suhteessa 10 l/kg) ja pitoisuus (mg/kg kuiva-ainetta) sekä kerrospaksuus maarakentamiskohteissa. Jättemateriaalikohtaiset määritysvaatimukset on annettu liitteessä 3 (jätteen laadunhallinta).

Haitallinen aine	Maarakentamiskohte							
	Väylä ¹⁾ jätteen kerrospaksuus ≤ 1,5 m		Kenttä ¹⁾ jätteen kerrospaksuus ≤ 1,5 m		Valli jätteen kerrospaksuus ≤ 5,0 m	Teollisuus- ja varastorakennuksen pohjarakenne jätteen kerrospaksuus ≤ 1,5 m	Tuhkamursketti ²⁾ jätteen kerrospaksuus ≤ 0,2 m	
	Peitetty	Päällystetty	Peitetty	Päällystetty				Peitetty
	Liukoisuus (mg/kg LS = 10 l/kg)							
Antimoni (Sb)	0,7	0,7	0,3	0,7	0,7	0,7	0,7	
Arseeni (As)	1	2	0,5	1,5	0,5	2	2	
Barium (Ba)	40	100	20	60	20	100	80	
Kadmium (Cd)	0,04	0,06	0,04	0,06	0,04	0,06	0,06	
Kromi (Cr)	2	10	0,5	5	1	10	5	
Kupari	10	10	2	10	10	10	10	

Muut laatuvaatimukset

Haitta-aineiden raja-arvojen lisäksi hyödynnettävää jätettä koskevat seuraavat laatuvaatimukset:

- hyödynnettävän jätteen on täytettävä maarakentamiskohteen rakennusosien tekniset ja toiminnalliset vaatimukset, jotka on annettu säädöksissä, niitä täydentävissä määräyksissä ja ohjeissa sekä hankkeen rakennuttajan edellyttämässä kohdekohtaisissa suunnitelmissa;
- betoni- tai tiilimurske saa sisältää enintään yhden painoprosentin siihen kuulumatonta vedessä kellumatonta ainesta, kuten puuta, kumia tai metalleja. Lisäksi betoni- tai tiilimurskeessa saa olla enintään 10 cm³/kg vettä kevyempiä materiaaleja, kuten muoviva ja eristemateriaaleja. Betonijäte saa sisältää lisäksi enintään 30 painoprosenttia tiili- ja kaakelijätettä;
- tiilijäte saa sisältää enintään 40 painoprosenttia laastia ja 30 painoprosenttia betonia;
- turpeen- ja puuperäisen aineksen polton tuhkien hyödyntämisessä on huomioitava rakennusmateriaalien ja tuhkien radioaktiivisuuteen liittyvät rajoitukset, jotka on annettu voimassa olevassa Säteilyturvakeskuksen ohjeessa;
- tuhkamursketiehen käytettävän tuhkan määrä ei saa ylittää 30 painoprosenttia käytetyn tuhkan ja kiviainesmurskeen seoksessa;
- käsittelyn jätteenpolton kuonan suurin sallittu raekoko on 50 mm, betoni-, kevytbetoni- ja asfalttijätteiden suurin sallittu palakoko on 90 mm ja tiilijätteen suurin sallittu palakoko on 150 mm.

nimellisraekoko

Soveltamisohje tarkentaa laadunhallinnan toteutusta

- Hyödynnettävien jätemateriaalien tekninen soveltuvuus varmistetaan tutkimuksin maarakentamiskohteen rakennusosakohtaisten laatuvaatimusten (esim. InfraRYL) sekä jätteen luovuttajan laadunvalvontajärjestelmän mukaisesti.
- Muun aineksen sekoittumista murskeeseen tulee vähentää huolellisella purkusuunnittelulla ja purkutyön toteutuksella
- Valmiin betoni- ja tiilimurskeen joukossa olevan muun aineksen määrä määritetään ... standardin SFS-EN 932-1 mukaisesti otetusta murskenäytteestä

Soveltamisohje tarkentaa laadunhallinnan toteutusta ml. välivarastointi

- Laitosmaisessa betonimurskeen tuotannossa, jossa betonimurske on CE-merkitty ja jossa tehdään jatkuvaa teknisten ominaisuuksien laadunvalvontaa, osa-aineiden luokittelutesti (EN 933-11) ja siten kelluvien ja kellumattomien epäpuhtauksien määrittäminen voidaan tehdä kiviainesstandardin ja InfraRYL yleisten laatuvaatimusten mukaisella näytteenottotiheydellä ja näytteenottomenettelyllä
- Betonimurske, kevytbetonijäte sekä kevytsorajäte ovat raekooltaan karkeita materiaaleja, joiden välivarastoinnissa ei ole tarvetta peittämiselle. Betonimursketta ja kevytbetonijätettä voidaan välivarastoida sekä päällystetyllä että päällystämättömällä alueella.

Kysymyksiä MARA-asetuksen soveltamisesta

- 1) Maarakentamiskohde - tie tai kenttä - sijaitsee maankaatopaikan sisällä. Sovelletaanko tällöin MARAa?

V: Kohteella on ympäristölupa. Tien tai kentän rakentaminen kohteeseen ei kuitenkaan koskene varsinaista ympäristöluvan mukaista toimintaa, joten kertaluonteisen maarakentamisen vuoksi luvan avaaminen on tuskin tarkoituksenmukaista. MARAn soveltaminen em. kohteessa olisi perusteltua.

Kysymyksiä MARA-asetuksen soveltamisesta

- 2) Jätteenkäsittelyalueelle ollaan rakentamassa kenttää. Alueella muodostuvat hulevedet tulee kuitenkin käsitellä. Näin ollen kenttä olisi osa toiminnallista kokonaisuutta, joka tulisi käsitellä osana toimintojen ympäristölupaa. Onko tulkinta ristiriidassa MARA-asetuksen kanssa?

V: Jätteen hyödyntämiseen liittyy muuta luvitettavaa toimintaa. Jos MARA-asetus olisi yksinään riittämätön ympäristöriskien hallitsemiseksi, on perusteltua liittää kyseinen maarakentaminen osaksi ympäristölupaa. Jos näin meneteltäisiin riippumatta siitä, käytetäänkö rakenteeseen neitseellisiä vai uusiomateriaaleja, olisi luontevaa, ettei tällöin sovelleta MARAa.

Kysymyksiä MARA-asetuksen soveltamisesta

- 3) Kunnan luvassa on sovellettu rakennusjätteen seula-alitteen käytölle vallirakenteessa MARA-asetuksen ympäristökelpoisuusvaatimuksia. Onko periaate oikea?

V: Ympäristölupaharkinnassa voidaan ja tulee huomioida tapauskohtaiset olosuhteet. Raja-arvojen käyttö lupaharkinnan kriteerinä on ongelmallista silloin, jos kohteen ominaisuuksien perusteella tulisi joko käyttää tiukempia ympäristökelpoisuuskriteereitä tai mikäli MARAn ”joka paikassa sovellettavaksi tarkoitettujen” raja-arvojen käytölle ei ole perusteita. Esimerkiksi kohde sijaitsee savikolla, jossa pohjaveden pilaantuminen ei tule kyseeseen.

Kysymyksiä MARA-asetuksen soveltamisesta

- 4) Kuinka pitkä hyödyntämisaika voidaan hyväksyä etenkin jos hyödynnettävä määrä on pieni? Onko 2 vuotta liian pitkä tai epäuskottava aika alle 1000 tonnin määrälle?

V: Keskeinen viranomaisharkinnan elementti MARAssa on maarakentamisen tarpeen aitous. Sinänsä hyödyntämisajankohdalle ei ole asetettu määräaikoja, mutta ilmoituksen täyttäjän pitää kuitenkin kertoa nämä. Jos pitkä määräaika yhdessä muiden tekijöiden kanssa herättää perustellut epäilyksen tarpeen aitoudesta, voi viranomaisen jättää rekisteröinnin tekemättä. Tällaisissa tapauksissa keskustelu rekisteröinnin tekijän kanssa lienee usein käytäntö tai tarpeen.

Kysymyksiä MARA-asetuksen soveltamisesta

- 5) Millaiseksi MARA-asetuksessa on tarkoitettu valmistelijan harkintavalta? Onko asetuksen hengen mukaista, että viranomainen voi punnita hyödyntämisen/määrän/hyödyntämisaajan tarpeellisuutta ja tarvittaessa jättää rekisteröimättä vai että toiminnanharjoittaja vastaa toiminnasta, vaikka toiminta itsessään/hyödyntämisaika/jätteen määrä tms järjettömältä tuntuisikin?

V: Keskeinen viranomaisharkinnan elementti MARAssa on maarakentamisen tarpeen aitous ottaen huomioon kysymyksessä esitetyt tekijät. Viranomaisen lähtökohtaisesti tulee jättää rekisteröimättä rakentamiskohde, jonka suunnitelmallisuudelle, tarpeelle jne. verrattuna vastaavaan hankkeeseen, jossa käytettäisiin luonnonmateriaaleja ei ole näyttöä. Eli tilanteissa, joissa asetuksen edellytykset eivät täyty.

Kysymyksiä MARA-asetuksen soveltamisesta

- 6) Miten toimia, kun kohde on rekisteröity vanhan MARAn mukaan ja esitetty loppuvaksi ennen 2018, mutta sitä ei edelleenkään ole asetuksen mukaisesti peitetty?

V: Myös vanhassa MARAssa oli peittämisvelvoite. Tähän ei ole tullut muutoksia 2018 alusta voimassa olleeseen asetukseen. Rakenteen asianmukainen peittäminen on tehtävä ja siihen kehotettava, sillä vaatimus oli voimassa ennen 2018 ja on voimassa yhä (määrätyin poikkeuksin).

Kysymyksiä MARA-asetuksen soveltamisesta

7) Mistä pykälästä tulee mahdollisuus tehdä metsäautotie MARAlla?

V: Metsäautoteiden lainsäädännön mukaiseen suunnitelmaan vetoaminen on hankalaa, sillä teitä voidaan rakennetaan ilman mitään tällaista lain edellyttämää suunnitelmaa. Siksi niiden kohdalla rakentamisen suunnitelmallisuus ja tarve tulee arvioida muilla tavoin.

Metsäautoteiden rakentamiseen on omat ohjeistuksensa (Tapio) ja myös tällaisen tien rakentaminen edellyttää rakenteen suunnittelua jne.

Kysymyksiä MARA-asetuksen soveltamisesta

- 8) Mitä suunnitelmia pitää olla tai mitä pitää lukea rakennusjärjestyksessä, jotta voidaan tulkita, että MARA-rekisteröinti perustuu rakennusjärjestykseen?

V: Tällä kirjauksella on pyritty mahdollistamaan maa- ja metsätilojen varastointi- ja pysäköintikenttien suunnitelmallisen rakentamisen sisällyttäminen asetuksen soveltamisalaan. Tällainen rakentaminen ei pääsääntöisesti ole luvan- tai ilmoituksenvaraista eikä sen suunnitelmallisuutta voida välttämättä osoittaa muilla asetuksessa ja edellä mainituilla dokumenteilla. Maininta kunnan rakennusjärjestyksestä tässä yhteydessä rajoittuu siis näihin tilanteisiin eikä sillä tarkoiteta ko. dokumentin rinnastamista lakisääteisiin lupiin, suunnitelmiin tai ilmoituksiin.

Kysymyksiä MARA-asetuksen soveltamisesta

- 9) Mikä on prosessi, kun toiminta, joka on rekisteröity MARAlla onkin toteutettu toisin kuin minä rekisteröinnissä/laissa on sanottu?

V: Ympäristönsuojeluviranomainen voi puuttua toimintaan, vaikka rekisteröintimenettely ei itsessään sisällä ns. jälkivalvontaa osana menettelyä. Rakenne, jota ei ole toteutettu rekisteröinnissä ilmoitetulla tavalla, voidaan joko määrätä korjattavaksi sellaiseksi, että se vastaa ilmoitettua tai viime kädessä purettavaksi jätteen haltijan lukuun. Jätteen haltija vastaa jätteestä siitä riippumatta, onko se rekisteröinti tehty ja toteutettu asianmukaisesti tai ei. Toimivalta asiassa ensisijaisesti ELYllä. Sinänsä sekä kunnan että ELYn y-
viranomaisella on toimivalta puuttua toimintaan, joka voi aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaran tai jota voi pitää roskaamisena.

Kysymyksiä MARA-asetuksen soveltamisesta

10) Voiko tuhkaa ja kivimursketta sekoittaa välivarastointialueella vai vaatiiko se erillisen luvan?

V: Soveltamisohjeen välivarastointia koskevat ohjeistukset kattavat myös sekoittamistoimenpiteet. Lähtökohtaisesti pelkästä sekoittamisesta ei voi aiheutua sellaista uutta ympäristön pilaantumisen riskiä tai muuta vastaavaa seikkaa, joka vaatisi lupaharkintaa. Näin ollen luvan hakemiselle ei olisi perusteita pelkästään tätä toimintaa varten. Mikäli toiminta on jatkuvaluonteista, tulee toiminnalle hakea lupa sen mukaan, mitä välivarastoinnista on soveltamisohjeessa todettu.

Kiitos!

Jani Salminen
Kulutuksen ja tuotannon keskus
Haitalliset aineet –ryhmä
jani.salminen@ymparisto.fi
@JSalminenSYKE

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

6Aika

